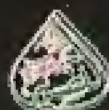
د. عائض القرني

٣٠
نیشانەی مونافیقان

وەرگێڕانی

ئەنوەر محمد سعید

2008

(٣٠)

نیشانەی موونافیقان

(٣٠)

نیشانەی مونافیقان

نوسینی

د. عائض عبدالله القرني

وەرگێڕانی

نەوا محمد سعید

بۆ بڵاوکردنەوە و بانگەواز

ناوی نامیلکە: ٣٠ نیشانەی موونافیقان
نوسەر: د. عائض القرني
وەرگێرانی: نەوا محەمەد سەعید
بڵاوکردنەوەی: نوسینگەی تەفسیر بۆ بڵاوکردنەوەو ڕاگەیاندن/ هەولێر
نەخشەسازی ناوەڕۆک: جمعە صدیق کاکە
نەخشەسازی بەرگ: أمین مخلص
نۆرە و ساڵی چاپ: یەکەم ١٤٢٩ک – ٢٠٠٨ز
تیراژ: ٢٠٠٠ دانە

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتیەکان ژمارەی سپاردنی (١٧١٤)ی ساڵی ٢٠٠٨ پێدراوە

تەفسیر
بۆ بڵاوکردنەوە و ڕاگەیاندن
هەولێر- شەقامی دادگا - ژێر تونێلی شیرین پالاس
ت: ٠٢٢٢١١٦٩٥ - ٢٢٣٠٩٠٨- ٢٥١٨١٣٨
مۆبایل ٠٧٥٠ ٤٦٠.٥١ ٢٢ - ٠٧٧٠ ١٣٨ ٧٢ ٩١
tafseeroffice@yahoo.com
tafseeroffice@maktoob.com
altafseer@hotmail.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پێشەکی

سوپاس وستایش بۆخوای پەروەردگار، هەزاران درودو سڵاو برژێ بەسەر پێغەمبەرو هاوەڵانیو شوێنکەوتوانی تا ڕۆژی دوایی.

لەڕاستیدا دەردو نەخۆشی مونافیقی، لە هەموو دەردو نەخۆشییەکی تر لەسەر دڵ و دەرون کاریگەرترە، کە چارەنوسی ڕۆژی دوایی مرۆڤ دیاری دەکات، ئەمرۆش لەبەر پابەند نەبوونی خەڵك بەبەندەکانی ئیمان و نەبونی تەقوا، سیفەتێکی زۆربڵاو تەشەنەکراوە لە کۆمەڵگادا، کە لەم نامیلکەیەدا (سی) نیشانەی مونافیقان لەژێر تیشکی قورئان و سوننەتی پێغەمبەر ﷺدا باسکراوە،

کە دەبێ مسولمانان بەیارمەتی خوا خۆیان لێ دوورە پەرێزبگرنو نەهێڵن ئەم نیشانانە لەخۆیان بێتە دیو تەشەنە بکات.

هەروەها دەبێ ئەم نیشانانە لە خۆشم بەرجەستە نەبێ لە خوای بالادەست داواکارم ئەم کاری وەرگێڕانەم بۆ بکاتە مایەی سەرمەندیی بۆڕۆژی دوایی‌و سەربەرزی هەردوو ژین.

وەرگێڕ

١٩٩٣/١٠/٦

بەشەکانی دوو ڕوویی(النفاق)

نیفاق لای ئەهلی سوننەت و جەماعەت دەکرێت بەدوو بەشەوە:

بەشی یەکەم: نیفاقی بیرو باوەڕ، ئەم جۆرە نیفاقە مرۆڤ لەکۆمەڵی مسڵمانان دێنێتە دەرەوە و خاوەنەکەی لەژێرەوەی ئاگری دۆزەخ دا دەبێت، وەك خوای گەورە دەفەرموێ:﴿ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرْكِ الأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾[النساء :١٤٥]، واتە: (بەڕاستی دووڕووەکان لەچینی هەرە خواردوەی ئاودۆزەخدان). مونافیق ئەو کەسەیە، کە بەشاراوەیی پەیامی پێغەمبەر(ﷺ)کە دینی خوایە بەدرۆ دەخاتەوە، یان کتێبەکانی خوا و فریشتەکان، یان هەربنچینەیەك لە بنچینەکانی ئەهلی سوننەو جەماعە بەدرۆ دەخاتەوە، خوا دەفەرموێ: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللّهِ وَبِالْيَوْمِ الآخِرِ وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ(٨)يُخَادِعُونَ اللّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلاَّ أَنفُسَهُم وَمَا يَشْعُرُونَ(٩)فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللّهُ مَرَضاً وَلَهُم عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا

كَانُوا يَكْذِبُونَ﴾[البقرة: ٨ـ ١٠]، واتە: (لەناو خەڵکیدا کەسانێك هەن کە دەڵێن: ئیمان و باوەڕمان بە خوا و ڕۆژی قیامەت هەیە، (لەڕاستیدا ئەوانە درۆدەکەن) هەرگیز ئیمان و باوەڕیان نیە، ئەوانە (بەخەیاڵی خۆیان وا دەزانن)خواو ئەو کەسانە دەخەڵەتێنن، کە باوەڕداری ڕاستەقینەن!! بەڵام هەست ناکەنو فام ناکەنەوە بیر ناکەنەوە ئەوانە لە دڵو دەروونیاندا دەردو نەخۆشی (حەسوودیو کینەو ڕق و لە مسوڵمانان) هەیە، خوایش (بەسەرخستنی حەق و ئیمانداران) ئەوەندەی تر دەردیان کاریگەر دەکاتو سزایەکی سەختیش (لە دونیاوقیامەتدا) چاوەڕێیانە بەهۆی درۆکردنو (دژایەتی یان بۆ ئیسلام).

بەشی دووەم: نیفاقی کردەوە: وەك: پێغەمبەر ﷺ لە صەحیحەیندا دەفەرموێ: ((آية المنافق ثلاث: إذا حدث كذب، وإذا وعد أخلف، وإذا أؤتمن خان)). واتە: (سیفەتی مونافیق سێیە: گەر قسە بکا، درۆ بکات، گەر بەڵێنیدا، بەڵێنەکەی نەباتە سەر، ئەر

شتێکی لادانرا یان پێ سپێردرا خیانەتی تێدا بکات).

جا ئێستا (سی) سیفەت لەسیفەتەکانی مونافیقان دەخەینە ڕوو:

نیشانەی یەکەم: درۆکردن:

ئیبن تەیمیە دەڵێ: درۆکردن ڕوکنێکە لە ڕوکنەکانی کوفر. هەروا دەڵێ: خوای گەورە کە لە قورئان باسی نیفاق دەکات، یەکسەر لەگەڵ ئەو وشەیە باسی درۆ دەکات، بەهەمان شێوە گەر باسی درۆبکات لەگەڵ ئەم وشەیە باسی نیفاق دەکات، وەك دەفەرموێ: ﴿وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ﴾، واتە:(خوا شاهیدە کە ئەو ناپاك و دووڕوانە باوەڕیان بە تۆ نیە)، جا گەر درۆ بەشێوەی سوعبەت پاراستی بکرێت، یا بۆ فێڵ یا بۆ ئەنجامدانی کارێك، ئەوا لقێکی (نفاق) دوو ڕوویی یە.

نيشانەی دووەم: نا پاكی كردن لە پە یمان دا:

بەڵگەش لەسەر ئەمـە فـەرموودەی پێغەمبـەرە، کـە دەفەرموێ: ((...وإذا عاهد غدر)) رواه البخاري. جا هەر كەسێك پەیمان بداتە مسوڵمانێك، یـا کافرێـك یاکـارێکی پێ بسپێردرێ، پاشان خیانەتی تێدا بکات، ئەوا شـایەتی نیفاق لەسەر خۆی دەدات.

هەروەها کەسێك پەیمان بەژنەکەی، یان کورەکەی، یـان هاوڕێیەکەی بدات پاشان بەبێ هەبوونی عـوزری شـەرعی بـەجێ ی نەگـەیێنێ و خیانـەتی تێـدا بکـات، ئـەوا کردەوەیەکەی دەبێتە ڕوکنێك لە ڕوکنەکانی نیفاق.

نيشانەی سێ یەم: بەجێ نەگەیاندنی بەڵێن(وەعد):

هەرکەسـێك بـەڵێن بـەبرای مـسڵمانی بـدا و پاشـان لەکاتی خۆیدا بەجێ نەگەیێنێ. یـان کەسـێك بـەڵێنی پـێ

دای لەکاتی دیاری کراو وەك لەکاتژمێر ئەوەندە، یان ڕۆژێك یان فلاَنە شوێن، پاشان بەبێ عوزر بەلێنەکەی بەجێ نەهێنا، ئەوا بزانە ئەوکەسە لقێکی مونافیقی تێدایە.

نیشانەی چوارەم: تەمبەلی کردن لەعیبادەت:

وەك خوای گەورە دەفەرموێ:﴿ إِذَا قَامُواْ إِلَى الصَّلاَةِ قَامُواْ كُسَالَى﴾[النساء: ١٤٢] واتە: (مونافیقان گەر بۆ نوێژکردن هەستن، بەسستی و تەمبەلیەوە هەلدەستن).

جا گەر کەسێکت بینی بۆ نوێژکردن، یا بۆ ڕیزی پێشەوە، یان لەزیکر کردن، یان لە بانەگەوازی بۆ ئیسلام یان لە کۆڕی خێرو چاکەدا تەمبەلی و سستی دەنوانـد، بزانە ئەوکەسە وەسوەسەی لەنەفسی دایە، شەیتان دەیەوێ هێلانەی تێدا دروست بکات، بائاگاداری خۆی بێ، ئەو کەسەی دوو ڕکعات نوێژ دەکات، مانای وانیە لە مونافیقی بەدوورە، چونکە مونافیقەکانی سەردەمی

پێغەمبەر لەگەڵ پێغەمبەر ﷺ نوێژیان دەکرد، بەڵام نوێژەکەیان بەتەمبەڵیەوە ئەنجام دەدا.

نیشانەی پێنجەم: ڕیایی کردن لەعیبادەتدا:

خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿يُرَآؤُنَ النَّاسَ وَلاَ يَذْكُرُونَ اللّهَ إِلاَّ قَلِيلاً﴾[النساء : ١٤٢] واتە: (ئەوانە ڕیایی و ڕووپامایی بۆ خەڵکی دەکەن، زۆر کەم یادی خوادەکەن). بابزانین ڕیایی کردن چۆنە؟ ڕیایی کردن ئەوەیە، کە لەپێش چاوی خەڵك خۆی دەردەخا، گوایە بەتەقوایە، کەبەتەنهاش نوێژ دەکات بەخێرایی ئەنجامی دەدا، کە لەکۆڕو مەجلسێك دادەنیشێ، ئەدەب و عیبادەت و زوهدی تێدا بەدی دەکرێ، بەڵام کە لێیانەوە دادەبڕێ بەپێچەوانەوە ڕەفتار دەکا. هەرکارێك یان قسەیەك دەکات لەپێناو خەڵکی دەکات و ڕیایی دەکات، ئەمەش لە نیشانەی مونافیقی یە.

هەروا ڕیایی بە شیرك دادەنرێ، وەك پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێ: ((الرياء شرك)) رواه أحمد بسند جيد و إبن ماجه.

نیشانەی شەشەم: بە پەلە نوێژکردن:

وەك پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێ: ((تلك صلاةُ المنافق....يقرأ أربع ركعات))أخرجه مسلم. نوێژکردن بەخێرایی، کە هیچ مل کەچی و ترسی خوای تیانەبێ، هەروەها کەم مانەوە لەنوێژدا، کەم زیکرو یادکردن لەنوێژو نەبونی هەیبەت و بیمی خوای گەورە لەدڵ دا نیشانەی مونافیقانە.

نیشانەی حەوتەم: کەم یاد کردنی خوا:

مونافیقان یادی خوا دەکەن، بەڵام بەکەمی وەك خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿وَلاَ يَذْكُرُونَ اللّهَ إِلاَّ قَلِيلاً﴾ [النساء:

١٤٢]، واتە: (زۆربەکەمی یادی خوا دەکەن) جا خوای گەورە نەیفەرمووە یادی خوا ناکەن، بەڵکو فەرموویەتی یادی خوابەکەمی دەکەن.

له (ئیبن صلاح)یان پرسی کە بە محدثی شافعی دادەنرێ، سنوری یادی خوا چیە؟ ئەویش گوتی: هەرکەسێك ئەو زیکرانە بخوێنی کەلە پێغەمبەرەوە وەرگیراون، ئەوا زیکری خوای زۆر کردووە. هەروەها هەرکەسێك زیکرەکانی پاش نوێژی بەیانی و ئێواران و زیکرەکانی خواردن و خواردنەوە و هەستان لەخەوو بینینی بروسکە و باران و چوونە ناوو هاتنە دەرەوەی مزگەوت بخوێنێ، ئەوا یادی خوای زۆرکردووە. باشترین کتێبی زیکر کردن (الأذکار)ی نووی و (الوابل الصیب)ی إبن القیم و (الكلم الطیب)ی ئیبن و تەیمیەیە.

نیشانەی هەشتەم:

توانج گرتن لە بڕواداری ڕاستەقینە، ئەوەندەی باسی مسوڵمانان دەکات، هێندە باسی جولەکەو مەسیحی ناکات. هەروەها گاڵتە ددکات بە بڕواداران‌و بە مەبەستی توانج گرتن لاساییان دەکاتەوە.

نیشانەی نۆیەم: گاڵتە کردن بە قورئان و سوننەتی پێغەمبەر (ﷺ):

مونافیقان هەردەم گاڵتە بە قورئان و سوننەتەکانی پێغەمبەر دەکەن. خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِؤُونَ(٦٥)لاَ تَعْتَذِرُواْ قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ﴾[التوبه: ٦٥ـ ٦٦]، واتە: (ئەی پێغەمبەر! بەو مونافیقانە بڵێ: ئەوە بە خواو ئایەتەکانی خواو پێغەمبەرەکەی گاڵتە دەکەن؟! (بێ سودە) پاکانە مەکەن، چونکە ئێوە بێ باوەڕبوون دوای ئەوەی لە ڕواڵەت

باوەڕتان هێنابوو)عـوزر دەهێننـەوە، ئێـوە پـاش ئـەوەی باوەڕتان هێنا بەم گاڵتەکردنە کافر بوون. جا خوای گـەورە ئەم ئایەتەی لەسەر کۆمەڵێك مونافیقان نـاردە خـوارەوە، کە لەگەڵ پێغەمبەر نوێـژیان دەکـردو ڕۆژییـان دەگـرت و جیهادیان دەکرد، بەڵام لە کۆڕی (سەمەر)دا دادەنیـشتن و یەکێکیان قسەی بە هاوەڵە بەڕێزەکان دەگـوت، دەیگـوت هیچ کەسێکمان وەك ئەو سەحابیانە نەدیوە، کـە چـاویان لەزگ پڕکـردن و ترسـنۆکی بـێ، جـا خـوای گـەورە ئـەو مونافیقانەی بەکافر داناو ڕیسوای کردن.

گاڵتەکردن بە جلوبەرگو سـیواكو ڕیـشو هـەیئاتو حەدیس، مرۆڤی پێ کافر دەبێ.

نیشـانەی دەیەم: سـوێند خواردن بەدرۆ:

خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً﴾ واتـە: (مونافیقـان سـوێند دەکەنـە پارێزگـارو پاکانـە بـۆ درۆیەکانیان).

گەر داوای شتێك لەمونافیق بکرێ، یەکسەر سوێند دەخوا، ئاسانترین شت لای ئەو سوێندە، کە بەدرۆ بیخوا.

ئەبینی غەیبەتی یەکێك دەکا، غەیبەت کراوەکەش دەبیستێتەوەو پێی دەڵێتەوە، کە ئاوات گوتووە، ئەویش دەڵێ: بەخوا ئەم قسەیەم پێ نە گوتوی. یان بەکەسێك دەڵێ بەخوا تۆ خۆشەویسترین کەسی لەلای مـن، کەچی لەڕاستیدا درۆ دەکاو سوێندەکەی دەکاتە پاکانە بۆخۆی.

هەروا نیشانەی مونافیقان ئەوەیە، کە لە هەموو خەڵك زیاتر سوێند بە درۆ دەخوات.

نیشانەی یازدەهەم: ماڵ بەخشین بە زۆر:

مونافیق ماڵ دەبەخشێ، بەڵام بەدڵ پێی خۆش نیە، یان خێر دەکات، یان مزگەوت دروست دەکات، بۆ ناوبانگیەو لە دڵیەوە پێی ناخۆشە، بەڵام مسوڵمان کە ماڵ دەبەخشێ، سینگی فروان دەبێو سوپاسی خوا دەکا.

نیشانەی دوازدەم: بەکەم دانانی مســوڵمانان:

لە نیشانەی مونافیقان ئەوەیــە، کــە مــسوڵمانان بــە کەم‌و سوك دەردەخات، هەردەم ڕەشبینن‌و دەڵێن کافرەکان لــە مــسوڵمانان بــەهێزترن. بەگاڵتــەوە دەڵــێن: ئایــا مسوڵمانان دەتوانن شەڕ لەگەڵ ئەمریکا بکەن کە خاوەنی چەکی ئەتۆمی‌و چەکی ئەتۆمییە؟ دەڵێ ناتوانن جــەنگیان لەگەڵ بکەن.

دەڵێن ئێمەی مسوڵمان هــەر لــە هیلاکــی‌و ناخۆشــی داین. بەڵام نازانن خوای گەورە بەندەکان سەردەخات، وەك دەفــەرموێ: ﴿إِن يَنــصُرْكُمُ اللّــهُ فَــلاَ غَالِــبَ لَكُــمْ﴾ [آل عمــران:١٦٠]، واتــە: (گــەر خــوا ســەرکەوتنتان پــێ ببەخــشێت، ئــەوا هــیچ کــەس ناتوانــێ ســەرکەوێت بەسەرتان)، هەروەها نــازانن کــە عیــززەت تــەنها لــەلای خوایە. هەروا لە نیشانەی مونافیق ئەوەیە، کە گوێی لەوە دەبێ گەنجان ڕوو لە جیهاد دەکەن، دەڵێ: پێم وانیــە بــچن بۆ جیهادکردن، یان گەر یەکێك ببینێ بڕوات بۆ (محاضــرة)

دەڵێ: باوەڕناکەم ئەم محاضرەیە سودی هەبێ، ئەمە هیچی تێدا نیە، تەنها ئەوە نەبێ: (اتقوا الله، اتقوا الله)، یان بە هاوڕێکانی دەڵێ: لەم دەرسانە ئامادە مەبن، لەبەر ئەوەی هەر دووبارەیە، پێویستە لەسەرت لە ماڵەوە بمێنیتەوە کاتی خۆت بەفیڕۆ مەدە لەپێناو چەند شتێك، کە لە کتێباندا هەیە. ئەوانە هەمووی بەسەر شۆڕکردنو سووك کردنی مسوڵمانان دادەنرێ.

نیشانەی سێزدەم: ڕووداو گەورەکردن:

خوای گەورە دەفەرمووێ: ﴿لَئِن لَّمْ يَنتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ﴾[الأحزاب: ٦٠] ، واتە: (ئەگەر دوو ڕووەکان و دڵ نەخۆشەکانو پڕوپاگەندە چیەکان لە مەدینەدا کۆڵنەدەن، مۆڵەتو هانی تۆدەدەین کە تۆڵەیان لێ بستێنین، (لەوەدوا زۆربەیان دەربەدەر بکەیت)و کەمێکیان نەبێ لە شەڕدا نەمێننەوە)، یەکێ لە نیشانەی مونافیق

ئەوەیە شتی بچووك گەورە دەكات، كە گـوێی لەكوشـتنی موجاهیدێك بێ دەڵێ: گوێم لێ بوو كە (١٠:) موجاهید كـوژراوە، وەیـان گـەر گـوێ لەهەڵـەی زانایـەك بـوو لەمەسـئلەیەكی لابـەلایی دەڵـێ: خـودا ئێمـەو ئـەویش هیدایەت بدات، هەڵەی زۆرە. یـان گـەر داعیـەك قـسەی كرد بـێ ئـەوەی ئـەم داعیـە بـە مەبەسـت، یـان تـوانج قسەبكات، ئەوا ئەو كەسە دێ لـەناو مـەجلس دا باسـی دەكاو دەڵێ: گوێتان لێ نەبوو فلانە كەس چی گووت، كـە چی ئەو داعیە زۆر چـاكە و فـەزلی هەیـە، بـەلام باسـی ناكات.

نیشانەی چواردەم : ڕەخنە گرتن لەقەدەری خوا :

خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿الَّذِينَ قَالُواْ لإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُواْ لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا﴾[آل عمران:١٦٨]، واتـە: (ئەوانـەی بۆی دانیشتن و نەچوون بۆ جەنگ بـەبراكانی خۆیـان ووت: ئەگەر ئەوانە، واتە (شەهیدان) بەقسەی ئێمەیان بكردایـە

نە دەکوژران ئەی پێغەمبەر(ﷺ)پێیان بڵێ: دەی کەواتە مردن لەخۆتان دووربخەنەوە ئەگەر ڕاست دەکەن).

لەوکاتەی مسوڵمانەکان دەچوون بۆ جەنگی ئوحود، مونافیقەکان پێیان گوتن دەرمەچن و جەنگ مەکەن، لەگەڵ ئێمە دانیشن، بەڵام مسوڵمانەکان چوون و شەهید بوون. جا مونافیقەکان لە مەجلیس دا دەیان گوت ئێمە ئامۆژگاریمان کردن و پێمان گوتن، بەڵام بەقسەی ئێمەیان نەکرد، ئەگینا نەدەکوژران، لەبەر ئەوەی مونافیق هەردەم ڕەخنەدەگرێ و بەقەدەری خوا ڕازی نیە، ئەگەر ناخۆشی و بەڵایەکی تووش بوو، دەڵێ: ئەمە چۆن دەبێ، گەر من ئاوام بکردایە، ئاوا دەبوو، لۆمەی خەڵك دەکا. بەڵام ئیماندار دەڵێ: بڕوام بەخوا هێناوەو ملکەچی فەرمانەکانیم. بڕوادار دەزانێ هەرشتێك بەسەری دێ بەقەزاو قەدەری خوایە. لەکتێبی ئیمام موسلم دا هاتووە لە سوهەیبەوە، کەوا پێغەمبەر(ﷺ)فەرموویەتی :

((عجبا لأمر المؤمن إن أمره كله خير، إن أصابته سرّاء

فشكر كان خيرا له وإن أصابته ضرّاء صبرو كان خيرا له وليس ذلك إلا للمؤمن)).واتە: (كاری مسوڵمانان مایەی سەرسوڕمانە، هەمووكاروباری خێرە گەر تووشی خۆشی بوو ، سوپاسی خوا دەكات، كەئەوەش بۆ ئەو خێرە، گەر توشی بەڵاو ناخۆشی بوو، ئارام دەگرێ، ئەوەش بۆ ئەو خێرە، ئەوەش تەنها بۆ بڕوادارە

نیشانەی پازدەم: بەخراپە باس كردن و زمان لێدان لە پیاوی باش و چاك.

ئەم جۆرە سیفەتە وەك غەیبەت وایە، خوای گەو رە دەفەرموێ: ﴿سَلَقُوكُم بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ﴾[الأحزاب:١٩] واتە: (گەر شەڕو ترسیان لەسەر لادرا ئەوە ئازارتان دەدەن بەقسەو زمانێكی بڕەری تیژی وەك ئاسن).

جا مونافیق گەر پشتی لەبڕواداری سالّح كرد، ئەوا بەزمانێكی تیژی وەك شمشێر باسی دەكات. گەر بڵێ

ڕەئیت چۆنە بەرامبەر بە فلآنە کەس، دەڵێ: خوا لە ئێمەو ئەویش خۆش بێ، جا ئەم دوعایە دەکات، کە مەبەستی شتێکی ترە، ئەیش خوا دەزانێ.

نیشانەی شازدەم: دواکەوتن لەنوێژی جەماعەت:

لەئیبن و مسعودەوە کەوا پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی: ((وما یختلف عنها إلا المنافق معلوم النفاق))أخرجه مسلم، واتە: (کەسێك لەنوێژی جەماعەت دواناکەوێ، مەگەر مونافیقێکی دیارو ئاشکرا بێ). جا گەر یەکێکی لەش ساغ وبەهێزو دەست بەتاڵ عوزری شەرعی نەبێ، گوێی لەبانگ بوو و نەچوو بۆ مزگەوت، ئەواشایەتی لەسەر بدە کە مونافیقە.

نیشانەی حەڤدەم: بڵاو کردنەوەی خرا پەکاری بەناوی ئەوەی کە چاکە دەکات:

خوای گەورە دەفەرمووێ: ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ قَالُواْ إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ(١١)أَلا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِن لاَّ يَشْعُرُونَ﴾ [البقرة: ١٢،١١]، واتە: (ئەوانە کاتێك پێیان دەوترێ تۆوی گوناهو تاوان و گوناهکاری خراپە کاری مەچێنن لەزەویدا دەڵێن: بەڕاستی ئێمە چاکسازی دەکەین!! ئاگادارین بەڕاستی هەر ئەون تۆوی خراپەکاری دەچێنن، بەڵام بەهۆی لوت بەرزی و دەردەدارییانەوە هەستی پێ ناکەن و خۆیانی لێ گێل دەکەن).

لە رووکاری ئەم نیشانە ئەوەیە، دەبینی یەکێك هەوڵی ئەوەدەدا نێوانی خەڵکی تێك دەداو دووزمانی دەکات، یان شایەتێکی بەدرۆ دەدات بە خراپەکاری، جا گەر پێ ی بڵی فلان کەس! بۆ لەخوا ناترسی ئەم کارە دەکەی؟

ئەویش دەڵێ: بەخوا دەمەوێ چاکەکاری و ئیصلاح بکەم، کەچی لەدڵیدا مەبەستی فەساد بڵاو کردنەوەیە.

نیشانەی هەژدەم: ناوەوە و دەرەوەی (ظاهرو باطنی) وەك یەك نەبێ:

خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ﴾[المنافقون: ١]، واتە: (ئەی پێغەمبەر(ﷺ) کاتێك ناپاك و دووڕووەکان دێن بۆلات و پێت دەڵێن: ئێمە شایەتی دەدەین کەتۆ پێغەمبەری خوای!! لە حاڵێك کە خوا چاك دەزانێ کە تۆ پێغەمبەر و فرستادی ئەویت، لەهەمانکاتدا، خواشایەدی دەدا کە ئەو ناپاك و دووڕوانە درۆزنن.

مونافیقان ئەوانە بوون کە بەڕواڵەت باوەڕیان بە پێغەمبەر هەبوو، دانیان بەڕاستی دا دەهێنا، بەلام لەناوەوە (باطن) ڕاستیان نەدەکرد، جا خوای بالا دەست،

بەدرۆی خستنەوە، شایەتیە ڕاستیەکانی ڕواڵەتەکانیان کەیان خستینە ناو دۆزەخ.

لەبەر ئەوە هەرکەسێك بەم جۆرە خۆی دەرخات واتە: ظاهر و باطنی وەك یەك نەبێ، ئەوا ئەم نیشانەی لەسەر دێتە دی.

نیشانەی نۆزدەم: ترسان لە شت ڕوودان:

خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ﴾[المنافقون: ٤]، واتە: (ئەوەندە لەترس و بیمدا دەژین هەر هاوارو بانگێك بکرێت، هەر باسێك بێتە پێشەوە وادەزانن دژی وانە).

ئەو جۆرە کەسانە هەردەم دەترسن شتێك ڕووبدات، جا ئەگەر نرخی شتومەك بەرزبۆوە، لە کۆڕو مەجلیساندا دەگریو دەڵێن: ئەرێ گوێتان لێ نەبوو نرخی برنج و شەکرو....هتد، چۆن بەرزبۆتەوە، ئەو کەسانە تەنها خەمی زگیانەو گوێ نادەن بە بانگەوازییو سەرکەوتنی

ئیسلام و فەرمان بەچاکەو قەدەغەکردنی خراپەکاری، لە هەر شوێنێك شتێ ڕوو بدات دەترسن، گەر مەیدانی جەنگ بە هەزار کیلۆمەتر لێیان دووربێت لەترسان دەلەرزن، بەڵام مسوڵمان نەفس و گیانی خۆی بەخوا فرۆشتووە لە مەیدانی جەنگ پێدەکەنێ.

نیشانەی بیستەم: عوزر هێنانەوە بەدرۆ:

لەو کاتەی پێغەمبەر ﷺ ویستی جەنگ لەگەڵ بەنی الأصفردا بکات لە جەنگی تەبوك، بە (جدی کوڕی قەیس)ی گووت کە لە گەورە پیاوانی (بنی سەلمە)بوو، وەرە لەگەڵ ئێمە دەرچە بۆ جیهاد کردن. بەڵام ئەو بە پێغەمبەری ﷺ گووت: من لەخۆم دەترسم لە فیتنەی ئافرەتانی (بەنی ئەصفەر). جا ئەم جۆرە عوزر هێنانەوە نیشانەی موونافیقی یە.

نیشانەی بیست و یەکەم: فەرمانکردن بەخرا پەو قەدەغەکردنی چاکە:

خـوای گـەورە دەفـەرموێ: ﴿الْمُنَـافِقُونَ وَالْمُنَافِقَـاتُ بَعْضُهُم مِّن بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِـالْمُنكَرِ وَيَنْهَـوْنَ عَـنِ الْمَعْـرُوفِ وَيَقْبِـضُونَ أَيْـدِيَهُمْ﴾ [التوبـه: ٦٧] ، واتـه: (دووڕووەکـان لـەپیاوان و ئافرەتـان سـەربەیەکترن وەك یـەکن لـەم ڕەفتارانـەدا: فرمـان بـەگوناهو خراپـەو تـاوان دەدەن قەدەغەی چاکە دەکەن و دەستیان دەنوقێنن(ماڵ و سامان بەشی کەس نادەن)).

جا ئـەو جۆرەکەسـانە دەیانـەوێ خراپـەکاری و زینـاو بەڕەڵایی و واز هێنان لە حیجاب بڵاو ببێتـەوە وگـۆرانی ناشەرعی و گۆڤاری ئافرەتی ڕووت و تریاك و هیرۆیین بڵاو ببێتەوە، کە ئەمانە هەمووی (منکر)ەو، دەیانەوێ خێـرو زانیاری وبانگەوازی کەم ببێتەوە. جا دەبینـی خـەڵکی وا هەیە پێی دەڵێ: خوا وادەفـەرموێ و پێغەمبـەر ئـاوای

دەوێ، ئەویش دەڵێ: برام لێمان گەڕێ ئێمە دەزانین دین چیە و دین شارەزاین.

نیشانەی بیست و دووەم: دەست گرتنەوە بە مەبەستی ڕەزیلی

مونافیقان لەهەموو کەسێ ڕەزیل و بەخیل ترن بۆ خێرکردن. ئی وایان هەیە دەبینی بۆ دەعوەتێکی نانخواردن شەست ئاژەڵ سەردەبڕێ بۆ ناوبانگ دەرکردن، بەڵام گەر داوای بەخشینی ماڵی لێ بکەی بۆ خێرکردن و بۆ جیهادکردن، یان بۆ پڕۆژەیەکی خێر ئەوا(١٠)دینارێکت بۆ دەر دێنێ. خوای گەورە دەفەرمووێ: ﴿وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ﴾[التوبه:٦٧]، واتە: (دەستیان دەنوقێنن لەماڵ و سامان بەشی کەس نادەن).

نیشانەی بیست و سێیەم: خوا لەبیر چوون:

سیفەتی مونافیقان ئەوەیە، باسی هەموو شتێك دەکەن، تەنها باسی خوا ناکەن، باسی خێزان و منالّەکانیان دەکەن و باسی گۆرانی و ئاوات و هەموو شتێك لە ژیانی دنیا دەکەن، تەنها خوا نەبێ. جا خوا لەبیر چوون گەورەترین بەلاّیە مونافیقان توشی بوون،خوای گەورە دەفەرمووێ: ﴿نَسُواْ اللّهَ فَنَسِيَهُمْ﴾ [التوبە: ٦٧] واتە: (ئەوانە خوایان فەرامۆشکردووە، خواش ئەوانی پشت گوێ خستووە).

خۆشەویستانی خوا هەردەم خوایان لەبیرەو یادی خوا زۆر دەکەن، بەلاّم مونافیق یادی خوا کەم دەکاو خوای لەبیر دەچێ خوای گەورەش ئەو کەسە پشت گوێ دەخا.

نیشانەی بیست و چوارەم: بەدرۆخستنەوەی بەڵێنی خوا و پێغەمبەر(ﷺ):

خوای گەورە لەسەر زمانی مونافیقانەوە دەفەرمووێ ﴿مَّا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا﴾ [الأحزاب: ١٢] واتە:(بەڵێنی خواو پێغەمبەرەکەی تەنها بۆ هاندان بوو(کوا هیچ هاتەدی؟!)).هۆی هاتنە خوارەوەی ئەم ئایەتە ئەوەبوو، کەپێغەمبەر (ﷺ)لەجەنگی ئەحزاب لەکاتی هەڵکەندنی چاڵ ئامادە بوو، لەو کاتە دا یەکێك لەو چاڵانە بەردێکی کەوتە بەر کە نەدەهاتە دەرەوە، پێغەمبەر بە قازمەیەك چووە ناو چاڵەکەو بە قازمەکە لەبەردەکەی دەدا، تروسکەی لێ پەیدا دەبوو، دووبارە لێی دەدا تروسکەی لێ پەیدا دەبوو، فەرمووی دووگەنجینە سوورو سپی یەکە دەبێتە موڵکی ئومەتی من. مونافیقەکان لەدەوری چاڵەکە بوون و دەیان گووت: تەماشاکەن بەڵێنی گەنجینەی کیسراو قەیسەرمان پێ دەدا

لە حاڵەتێکی وادا، کە هیچمان لەترسا ناوێری میز بکات. ئەوەش یەکێکە لەسیفەتەکانی مونافیقان.

نیشانەی بیست و پێنجەم: گرنگی دان بە ظاهر و فەرامۆش کردنی باطن:

مونافیقان دەبینی جل و بەرگیان لەڕواڵەتدا جوانە، بەڵام ناوەیان خراپ و (فاسید)ە. ئێمە نالێین خۆت پشت گوێ بخە لە جوانی و لەجل وبەرگ، بەڵکو دەبێ مسوڵمان خۆی بۆن خۆش بکا و جوان ترین جل و بەرگ لەبەربکا، لەگەڵ ئەوەش دەبێ ناوەوەی خۆی جوان بکا بەزیکرو چاودێری کردن و دڵسۆزی و ڕاست گۆیی لەگەڵ خوادا، تاجوانی ڕواڵەت و پاکی ناوەوە یەك بگرێتەوە.

نیشانەی بیست و شەشەم: شارەزا نەبوون لەدین:

ئەوەی کە مونافیقانی پێ جیادەکرێتەوە، بریتی یە لە شارەزا نەبوونیان لە دین و لە هیچ شتێك، دەزانێ ئۆتۆمبێل چۆن کاردەکا، یان دەزانێ دەوڵەتەکانی جیهان پایتەختەکانیان ناویان چیە، بەڵام گەر لەبارەی دینەوە پرسیاری لێ بکەی هیچی لێ نازانێ.

هەروەکو خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ﴾[المنافقون: ٧]، واتە: (دووڕووەکان ئەم ڕاستیە تێ ناگەن و لە ڕاستیەکانی سەر دەرناکەن).

پێغەمبەر ﷺ دەفەرموێ: ((من يرد الله بەخيرا يفقە في الدين)) رواه البخاري و مسلم. واتە (هەرکەسێ خوا چاکەی بۆی بوێ، لەدین شارەزای دەکات. نیشانەی بڕوادار ئەوەیە کە خۆی لە دین شارەزا دەکا، هەردەم هەوڵ دەدا شتێك سوودو خێری تێدابێ ئەنجامی بدات. مونافیق حەزناکات لە کۆڕو دانیشتندا باسی عیبادەت و نوێژ

بکرێ، وادەزانێ بەزمانێکی تر قسە دەکەن و پێی ناخۆشە باسی ئەم بابەتانە بکرێ.

نیشانەی بیست و حەوتەم: دڵ خۆش بوون بە هاتنی بەڵاو ناخۆشی بەسەر بڕواداران و غەم و پەژارە دەربڕین بە خۆشی ئیمانداران:

خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿إِن تُصِبْكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِن تُصِبْكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُواْ قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِن قَبْلُ﴾[التوبه:٥٠]، واتە: (ئەی پێغەمبەر! ئەگەر توشی خێرو بێرێك ببی، ئەوا پێی دڵتەنگ و سەغڵەتن، خۆ ئەگەر تووشی بەڵاو ناخۆشی ببی دەڵێن ئێمە پێشتر حیسابمان بۆخۆمان کردبوو). جا مونافیق گەر گوێی لەوە بوو یەکێك لە مسوڵمانان تووشی بەڵایەك بووە، ئەوا بڵاوی دەکاتەوە و خۆی وا پیشان دەدا کە پێی ناخۆشە و پێی بە ئازارە بەهاتنی ئەم بەڵایە، بەڵام لە دڵ دا پێی

خۆشە، ئەگەر خۆشی و شادی یەکیان تووش بوو، بەمە تورە و دڵ گران و سینگ تەنگ دەبێ.

نیشانەی بیست و هەشتەم: زمان لوسی و زۆروەڕیی:

قسە قەڵەو و بێ مانا و قسە کردن بە لووت بەرزی سیفەتی مونافیقانە، و هەردەم پێیان خۆشە لەسەرەوەی خەڵك قسە بکەن، قسەی وادەکەن کە خەڵك پێیان هەڵ خەڵەتێ. خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿وَإِن يَقُولُوا تَسْمَعْ لِقَوْلِهِمْ﴾[المنافقون: ٤]، واتە: (کاتێکیش دێنە قسە(ئەوندە دەمبازوو قسەزانن)گوێیان بۆ دەگری)هەروەها پێیان وایە کە ئەوان لەخەڵکی تێ گەیشتووترن و عاقڵ ترن لەڕاستیدا ئەم سیفەتەشیان تێدانیە.

نیشانەی بیست و نۆیەم: شەرم کردن لەخەڵك و لەخوا شەرم نەکردن:

ئەم نیشانەیە گرنگترین نیشانەیە بەجیا کردنەوەی مونافیق لە ئیمان داران، کە لەبەردەم چاوی خەڵك گوناه ناکا، بەڵام کە خەڵك دیار نەبوو، ئەوا خەراپە و گوناه دەکا، خوای گەورە بەکەمترین کەس دادەنێ بۆ بینینی. خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلاَ يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ﴾[النساء:١٠٨]، واتە: (بەڕاستی ئەوانە شەرمەزارن بەرامبەر خەڵکی و خۆیان دەشارنەوە، بەڵام شەرم لەو خوا ناکەن، کەهەمیشە لەتەکیانەو چاودێریانە)، بەڵام بڕوادار، خوای خۆی بە چاودێر دادەنێ لەسەر نەفس و دەروونی خۆی لە نهێنی و ئاشکرادا.

نیشانەی سی یەم:

ئەگەر لەگەڵ یەکێك ناکۆکی کەوتە بەینی، زیادە ڕەوی بکات لە گوتنی قسەی ناشرین پیی، هەموو شتێکی خراپەی لەگەڵ بەکاربهێنێ. پێغەمبەر(ﷺ) دەفەرمێ : ((وإذا خاصم فجر)) واتە: (کە دژایەتی کرد، خراپەی زۆر بەرامبەرەکەی دەکات) ئەم فەرموودەیە لە صەحیحین دا هاتووە، ئەهلی عیلم فەرموویانە هەرکەسێك لەگەڵ مسوڵمانێك دژایەتی یەکی پەیدا کرد نالێین لەگەڵ کافر، چونکە دژایەتی کافران بابێکی ترە، پاشان بەو شێوەیەی کەلەسەرەوە باس کرا ڕەفتاری کرد، ئەوا خوای گەورە شایەتە لەسەر دڵی کە مونافیقە.

لەخوای گەورە داواکارین لەم نەخۆشی یە بمان پارێزی و ئاگادار بین لەم نیشانانە.

ناوەرۆك

نوسینگەی تەفسیر

هەولێر - شەقامی دادگا - ژێر ئوتێلی شیرین پالاس

ت: 2518138 -2221695 - 2230908

موبایل: 07504605122 - 07701387291

www.al-tafseer.com

E-mail: tafseeroffice@yahoo.com

altafseer@hotmail.com

بەرگ